

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecătorul: A. Cucerescu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecătorii: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malfi)

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Cooperativa de Construcție a Locuinților nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Construcție a Locuinților nr. 261 COOP împotriva Agenției Servicii Publice, Consiliul și Primăria orașului Codru cu privire la radierea înscrierii, eliberarea titlului deținătorului de teren și înscrierea dreptului de proprietate,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul depus de Cooperativa de Construcție a Locuinților nr. 261 COOP și a fost menținută hotărârea din 7 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 5 ianuarie 2016 Cooperativa de Construcție a Locuinților nr. 261 COOP (în continuare CCL nr. 261 COOP) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Cadastru” (reorganizat în IP „Agenția Servicii Publice”), Consiliul și Primăria orașului Codru cu privire la radierea înscrierii și eliberarea titlului deținătorului de teren și înscrierea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin decizia Consiliului orașului Codru nr. 1/13 din 21 martie 2001, în folosință CCL nr. 261 COOP a fost atribuit lotul de pământ cu suprafața de 0.93 ha., pentru exploatarea obiectivelor și amenajarea teritoriului, (potrivit planului lotului), totodată Serviciul Funciar al Primăriei or. Codru a fost obligat să asigure, transmiterea lotului de pământ și să elibereze documentele de autentificare a dreptului deținătorului de teren. Necătând la aceasta, terenul nu a fost transmis în folosință cooperativei și nu au fost eliberate documentele de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

A precizat reclamanta că, în gestiunea CCL nr. 261 COOP potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile se află terenul (pentru construcții) nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0,8805 ha, precum și blocul locativ situat pe acesta, în mun. xxxx, or. xxxx. str. xxxxx, nr. x, înregistrate în baza extrasului din Registrul cadastral al deținătorilor de teren nr. 294 din 2 martie 2010, emis de Primăria or. Codru. Însă, terenul care în temeiul deciziei Consiliului or. Codru nr. 1/13 din 21 martie 2001,

urma a fi transmis în folosință cooperativei a fost trecut în proprietatea organului de autoadministrare locală, Primăriei or. Codru.

Reclamanta consideră că, Primăria or. Codru în temeiul extrasului nr. 294 din 2 martie 2010, confirmarea nr. 293 din 2 martie 2010 și procurii nr. 38 din 15 martie 2010 a înregistrat ilegal terenul în Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra administrației publice locale or, decizia Consiliului or. Codru nr. 1/13 din 21 martie 2001 nu a fost anulată, fiind în vigoare și posibilă de executare. Totodată a apreciat actele emise de către Primăria, care au stat la baza înregistrării ilegale a terenului în Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra administrației publice locale, ca acte juridice lovite de nulitate absolută, avînd în vedere că, Primăria or. Codru, a dispus de un bun imobil, care deja a fost atribuit în folosință CCL nr. 261 COOP, lotul de pămînt cu suprafața de 0,93 ha., pentru exploatarea obiectivelor și amenajarea teritoriului, (potrivit planului lotului).

Reclamanta a afirmat că Primăria or. Codru, acționînd ilegal, în temeiul unor acte emise contrar legii și procedurilor stabilite, precum și în prezența deciziei nr. 1/13 din 21 martie 2001, emisă de Consiliul or. Codru neanulate, solicitînd înscrierea dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile, a prejudiciat grav drepturile și interesele cooperativei, încălcînd respectiv și prevederile legale.

A susținut că a înaintat în adresa ÎS „Cadastru”, Consiliului și Primăriei or. Codru cerere prin care a solicitat rectificarea înscrisurilor.

Prin răspunsul ÎS „Cadastru” nr.01-10/880 din 15 decembrie 2015 a fost înștiințată cooperativa despre imposibilitatea rectificării înscrisurilor în Registrul bunurilor imobile, în lipsa acordului Consiliului și Primăriei or. Codru.

A menționat că Consiliul și Primăria or. Codru au ignorat cererea depusă și nu au informat CCL nr. 261 COOP referitor la rezultatul examinării cererii.

Reclamanta CCL nr. 261 COOP a solicitat, radierea din Registrul bunurilor imobile a înscrierii operate în temeiul extrasului din Registrul cadastral al deținătorilor de teren nr. 294 din 2 martie 2010, emis de Primăria or. Codru, potrivit căruia terenul a fost trecut contrar legii în proprietatea organului de autoadministrare locală Primăria or. Codru (mun. Chișinău), precum și pretensei confirmări nr. 293 din 2 martie 2010; obligarea Primăriei or. Codru de a elibera titularului de drept titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, potrivit deciziei nr. 1/13 din 21 martie 2001, emisă de Consiliul orășenesc Codru; de a dispune înscrierea în Registrul bunurilor imobile, în temeiul deciziei nr. 1/13 din 21 martie 2001, emisă de Consiliul orășenesc Codru, a dreptului dispus după CCL nr. 261 COOP.

Prin hotărârea din 7 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă integral ca nefondată cererea de chemare în judecată înaintată de CCL nr. 261 COOP.

Invocînd ilegalitatea acestei hotărâri, la 15 mai 2018 CCL nr. 261 COOP a depus apel solicitînd, admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de CCL nr. 261 COOP și a fost menținută hotărârea din 7 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a menționat că, decizia nr. 1/13 din 21 martie 2001, emisă de Consiliul orășenesc Codru nu a fost înregistrată la ÎS „Cadastru”, succesiv aceasta nu poate fi impusă intimațiilor-pârâților.

A reținut că pretenția privind radierea din Registrul bunurilor imobile a înscrierii operate în temeiul extrasului din Registrul cadastral al deținătorului de teren nr. 294 din 2 martie 2010, emis de Primăria or. Codru, este neîntemeiată, or, actul administrativ care a stat la baza efectuării unei asemenea înscrieri în Registrul bunurilor imobile, nu a fost anulat și continuă să producă efecte juridice și anume extrasul din Registrul cadastral al deținătorilor de teren nr. 294 din 2 martie 2010 și decizia nr. 5/15 din 15 decembrie 2016, „cu privire la modificarea deciziei nr. 2/13 din 21 martie 2001 cu privire la atribuirea terenului CCL nr. 261 COOP”.

Instanța de apel a subliniat că prin obligarea Agenției Servicii Publice, să opereze careva radieri a dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile, în condițiile în care actul administrativ care a servit temei de înregistrare a acestui drept, nu a fost anulat, instanța de judecată ar încălca în mod vădit principiul separației puterilor în stat, implicându-se în mod inadmisibil în activitatea exponenților puterii executive.

La fel, instanța de apel a considerat că prin formularea pretenției de radiere din Registrul bunurilor imobile înscrierii operate în temeiul extrasului din Registrul cadastral al deținătorului de teren nr. 294 din 2 martie 2010, apelantul nu a solicitat decât înlăturarea efectelor produse de un act administrativ, legalitatea căruia nu a fost examinată de instanța de judecată.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a constatat că prin decizia nr. 1/13, din 21 martie 2001, pct. 2, Consiliul or. Codru, a dispus doar atribuirea în folosință a lotului de pământ cu suprafața de 0,93 ha, pentru exploatarea obiectivelor și amenajarea teritoriului, dar nu și dreptul de proprietate asupra acestuia.

La 5 aprilie 2019 CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan a depus recurs prin care a solicitat, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cazei în instanța de apel în alt complet de judecată.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurenta a reiterat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și în instanța de apel.

Recurenta a invocat că actele emise de Primăria or. Codru, extrasul nr. 294 din 2 martie 2010, confirmarea nr. 293 din 2 martie 2010 și procura nr. 38 din 15 martie 2010, sunt acte juridice lovite de nulitate absolută, deoarece prin documentele numite, Primăria or. Codru a dispus de un bun imobil, care în temeiul deciziei nr. 1/13 din 21 martie 2001, emisă de Consiliul orășenesc Codru, deja a fost atribuită în folosință către CCL nr. 261 COOP, lotul de pământ cu suprafața de 0.93 ha., pentru exploatarea obiectivelor și amenajarea teritoriului, (potrivit planului lotului). Or, actul în al cărui temei s-a dispus înscrierea nu a fost valabil, iar dreptul a fost calificat greșit și intenționat.

A menționat că la sesizarea recurentei privind acțiunile ilegale ale persoanelor publice din cadrul Primăriei or. Codru. mun. Chișinău, manifestate prin emiterea unor acte ilegale ce au servit temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului din str. Gohberg, nr. 2, or. Codru, mun. Chișinău și modificarea suprafeței terenului, de către organele de urmărire penală la 28 aprilie 2016 a fost pornit procesul penal. Prin urmare, organul de urmărire penală a constatat, că în cadrul ședinței ordinare a Consiliului or. Codru din 15 decembrie 2016, a fost adoptată decizia nr. 5/15 „cu privire la modificarea deciziei nr. 2/13 din 12 martie 2001 cu privire la atribuirea terenului CCL nr. 261 COOP”, prin care s-a dispus vădit-ilegal: pct. 1. Se modifică pct. 2 din decizia Consiliului or. Codru nr. 2/13 din 21 martie 2001 „Cu privire la atribuirea terenului CCL nr. 261 COOP”, cu următorul conținut: se atribuie în folosința CCL nr. 261 COOP, lotul de pământ cu suprafața de 0,15 ha, format din

lotul de pământ aflat sub blocul locativ din or. Codru, str. Gohberg 2, plus un metru din împrejurimea acestuia, pentru exploatare și deservire; și pct. 2. Comisia juridică pentru reglementări și menținerea ordinii publice din cadrul Consiliului or. Codru va exercita controlul executării prevederilor prezentei decizii.

Totodată, a invocat, că instanța de apel a interpretat în mod greșit legea și în acest sens a aplicat eronat normele de drept material și procedural, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

A relevat că instanța de apel a fost sesizată despre existența temeiurilor ce atestă admisibilitatea suspendării procesului, însă nu s-a expus asupra cererii depuse la 9 ianuarie 2019, sub nr. 111, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău.

Recurenta a susținut că instanța de apel a încălcat drepturile și interesele procedural-fundamentale ale CCL nr. 261 COOP, omisiuni care conduc la nerespectarea principiului unui proces echitabil consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, din perspectiva motivării unei hotărâri judecătorești, care este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că, copia deciziei integrale a instanței de apel din 23 ianuarie 2019, a fost expediată participanților la proces la 25 februarie 2019 prin intermediul poștei electronice (f.d. 223).

Astfel, instanța de recurs consideră că CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 5 aprilie 2019, în termen.

Examinând temeiurile recursului depus de CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, completul specializat în cauze de contencios administrativ al

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat în cauzele de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumente privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta

este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Totodată, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție subliniază, că argumentul recurentei CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan precum că instanța de apel nu s-a expus asupra cererii privind suspendarea procesului depuse la 9 ianuarie 2019, sub nr. 111, este unul declarativ și neîntemeiat. Or, prin încheierea protocolară din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost dispusă respingerea cererii înaintate de către CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan cu privire la suspendarea procesului. (f.d.202-203)

În circumstanțele menționate, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de CCL nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se declară inadmisibil recursul depus de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 261 COOP, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu